

TARKASTUSKERTOMUS

HISTORIALLISEN KYLÄTONTIN TARKASTUS 21.4.2016

ESPOO MÄKKYLÄ PUUSTELLINMÄKI

MJNRO 1000001873

KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS

RAUTAKAUSI-KESKIAIKA

P (ETRS-TM35FIN): 6677936 I (ETRS-TM35FIN): 379429

Z/m.mpy alin: 10,00 Z/m.mpy ylin: 20,00

KAUPUNGINOSA 51 LEPPÄVAARA

KYLÄ 439 MÄKKYLÄ

KORTTELI 51095

R:NRO 1:209

ESPOON KAUPUNGINMUSEO / TRYGGVE GESTRIN

Puustellinmäen kaivauksilla vuonna 2015 paljastui poikkeuksellisen hyvin säilynyt Mäkkylän keskiaikainen kylätontti. Kaivausalueen kaakkoisnurkassa oli löytökerroksia, jotka ilmeisesti ajoittuvat aina nuorempaan rautakauteen asti. Suurin osa syvimpien kerrosten löydöistä oli keramiikkaa, jonka tarkka ajoittaminen on nykyisessä tutkimustilanteessa yhä vaikeata, mutta joukossa oli myös tyypiltään ristiretkiaikainen ristiriipus. Asutushistorian kannalta Puustellinmäki on Espoon ja itse asiassa koko etelärannikon mittakaavassa poikkeuksellisen arvokas kohde.

Saatuani loppuraportin Mäkkylän Puustellinmäen keskiaikaisen kylätontin arkeologisista tutkimuksista, päätin tarkastaa paikan. ark-byroo Oy:n laatimassa raportissa (jonka kirjoittajan nimeä ei mainita) mainitaan havaintona useita pitkänomaisia painanteita, joista mainitaan, että niitä ei voida tulkita merkkeinä ruumishautauksista. ”Toisin kuin muutamissa muissa Uudenmaan kylätonttikohteissa, Puustellinmäeltä ei ole paikallistettu kyläkalmistoa. Vaikka vanhimmissa kerroksissa havaittiin paikoitellen kuoppia, kaivauksilta ei löydetty viitteitä hautauksista.” Tämä mielenkiintoinen tulkinta oli välitön syy paikan tarkastamiselle. Mukana tarkastuksessa olivat professori Mika Lavento ja dosentti Georg Haggrén.

Paikan päällä löydettiin kaivausalueelta 2 viisi-kuusi kappaletta toista metriä pitkiä ja 50-60 cm leveitä kuopparakenteita. Lisäksi alueen 1 eteläreunassa oli yksi, joka oli tutkittu kokonaan, ja toinen osittain. Pintaa puhdistamalla saatiin esiin k.o. kuopparakenteiden rajoja, ja T-piikillä kokeillen voitiin todeta niissä olevan jäljellä noin 20-30 cm mustaa kulttuurimaata. Yhdessä sitä oli jopa 50 cm. Likamaaläikissä oli 20 cm halkaisijaltaan olevia kiviä, mutta muuten ne olivat kivettömiä alueita keskellä hyvinkin kivikkoista rinnettä. Kuopista eteläisin oli puolestaan oranssin hiekan ympäröimä.

Rakenteeltaan nämä pääosin itä-länsi-suuntaiset kuopat muistuttavat Espoon Finnon ja Kaukalahden kylätonteilla sekä rautakauden lopun polttokenttäkalmistoista tavattuja ruumishautoiksi tulkittuja rakenteita. Kun näitä Puustellinmäellä ei kuitenkaan ehditty tutkia, on raportin toteamus, että viitteitä hautauksista ei löydetty aika rohkea. Tutkimuksellisesti varovaisempi tulkinta on hautausten mahdollisuus, eikä sitä ilman lisätutkimuksia voida sulkea pois.

Todettakoon myös, että 13.10.2015 tehdyssä katselmuksessa mainitaan, että oleellista on saada näkyvillä olevat rakenteet tunnistetuiksi ja vanhimmat yksiköt kaivetuiksi pohjaan. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut Puustellinmäen vanhimmiksi katsotuilla alueilla. Itse asiassa kaivetuilla alueilla on vain paikoin päästy selkeästi puhtaaseen pohjamaahan asti. Vanhimpien ja Uudenmaan asutushistorian kannalta merkittävimpien kerrosten ja rakenteiden osalta kaivaus on jäänyt kesken.

Mäkkylän asutuksen korkeaan ikään viittaa keskiajan ruotsalaista kolonisaatiota vanhempi suomalainen paikannimistö. Viime vuosien uudet löydöt osoittavat, että niin Puustellinmäellä kuin muuallakin Espoossa on ruotsalaisen, varsinaissuomalaisen ja hämäläisen vaikutuksen ohella myös varhaista karjalaista vaikutusta. Tämä on asia, josta on ennen 2010-lukua ollut vain hyvin vähän tietoa.

Puustellinmäen seulotun maan keskeltä löytyi myös astian reunapala, joka tyypiltään vastaa myöhäisrautakautista keramiikkaa, jonka sekoitteena on melko isorakeista kvartsihiekkää. Uudenmaan ja koko Etelä-Suomen varhaishistorian kannalta oleellinen kysymys Puustellinmäen rautakautisen asutusvaiheen varmistamisesta on yhä selvittämättä. Tähän kysymykseen liittyvät myös kulttuurikerrosten alta pilkottavat mahdolliseen hautausmaahan viittaavat havainnot.

Museovirasto toteaa lausunnossaan 28.10.2015 tutkimusten täyttävän kajoamisluvassa esitetyn vaatimuksen tutkimusten riittävydestä. Näin ollen muinaisjäännös ei ole enää muinaismuistolain rauhoittama. Kajoamislupa lähtee olettamuksesta kohteen luonteesta keskiaikaisena kylätonttina, mutta mahdollinen rautakautinen asuinpaikka tai kalmisto on

odottamaton lisäkerrostuma paikan historiaan. Mäkkylän kylätontti Puustellinmäellä on toistaiseksi ainut kohde, jossa on ollut mahdollista tutkia ristiretkiaikaista asutusta Espoossa. Se on avainkohde tutkittaessa Espoon ja koko etelärannikon nykyisen asutuksen syntyä rautakauden lopulla ja keskiajan alussa. Tarkastuskäynti osoitti, että kohteen kaivaustutkimus on jäänyt kesken ja paikalla on mahdollinen hautausmaa tai ruumiskalmisto.

Tryggve Gestrin

Intendentti / Espoon kaupunginmuseo

PL 3250

02070 Espoon kaupunki

puhelin: 050-5666105

KUVALIITTEET

Valokuvat G. Haggrén, ellei toisin mainita.

1. Kuoppamaisia rakenteita

P4210021

P4110001

P4210024

Kulttuurimaakerroksia on kaivamatta. P4210005

WP_20160421_09_19_29_Pro (foto T. Gestrin)

2. Seulontamaasta löytynyt karkeasekoitteisen saviastian reunapala, rautakautista tyyppiä.

P4210019